

ною відносною втратою маси термообробленою деревиною (із зростанням температури оброблення відсоток відносної втрати маси деревиною також зростає). Водночас, це можна пояснити незворотними хімічними перетвореннями в деревині, пов'язаними з руйнуванням та виведенням з неї екстрактивних речовин, лігніну, целюлози та геміцелюлози. Проте ці дослідження не дали відповіді про вплив тривалості термічного оброблення деревини на її розмірну стабільність, а отже роботу в цьому напрямку необхідно продовжити.

Література

1. Forest Products Laboratory. 1999. Wood handbook – Wood as an engineering material. Gen. Tech. Rep. FPL-GTR-113. Madison, WI: U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Forest Products Laboratory. 2010. – 463 p.
2. Губер Ю.М. Експериментальні дослідження зміни фізико-механічних властивостей в процесі вакуумно-кондуктивного термічного оброблення / Ю.М. Губер, Ж.Я. Гуменюк, М.М. Ільків // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.2. – С. 92-99.
3. ГОСТ 16483. 19-72 Метод определения влагопоглощения.
4. Dennis Johansson. Heat treatment of solid wood, effects on absorption, strength and colour / Johansson Dennis. – LTU Skelleftea. 2008. – 53.

Губер Ю.М., Ільків М.М., Мыцко В.М. Экспериментальное исследование разбухания термодревесины бука

Приведены методика и результаты экспериментальных исследований влагопоглощения, разбухания и потери массы термодревесины бука, обработанной по вакуумно-кондуктивной технологии. Получены математические и графические зависимости изменения геометрических размеров древесины бука от режимных параметров процесса термической обработки.

Huber Yu.M., Ilkiv M.M., Mytsko V.M. Experimental investigation of swelling the thermowood of beech

Method and the results of experimental investigation of water absorption, swelling and weight loss the thermowood of beech of the vacuum-contact process. Mathematical and graphical dependences the dimensional changes the wood of beech from operating parameters of the process of heat treatment.

УДК 657.421

*Доц. Я.С. Карняк, канд. екон. наук;
студ. Т.О. Цогла – НУ "Львівська політехніка"*

ОСОБЛИВОСТІ ОФОРМЛЕННЯ ДОЗВОЛІВ НА ПРОВЕДЕННЯ ПІДГОТОВЧИХ І БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТ

Розглянуто особливості організації та порядок оформлення дозволів на проведення підготовчих та будівельних робіт, де йдеться про право замовників розпочинати проведення підготовчих (будівельних) робіт за дотримання певних умов. Підтвердження замовником права власності на земельну ділянку (або права користування земельною ділянкою), після подання відповідного повідомлення до Державної архітектурно-будівельної інспекції (далі – ДАБІ) та отримання зареєстрованою інспекцією декларації про початок проведення будівельних робіт.

Ключові слова: дозвіл, підготовчі (будівельні) роботи, замовники, права користування земельною ділянкою.

Постановка проблеми. Розглянути особливості організації та порядок оформлення дозволів на проведення підготовчих та будівельних робіт, де

йдеться про право замовників розпочинати проведення підготовчих (будівельних) робіт за дотримання певних умов. Підтвердження замовником права власності на земельну ділянку (або права користування земельною ділянкою), після подання відповідного повідомлення до Державної архітектурно-будівельної інспекції (далі – ДАБІ) та отримання зареєстрованою інспекцією декларації про початок проведення будівельних робіт.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правові питання проведення будівельних робіт висвітлено у працях І.Л. Брауде, Ю.Д. Толстого, І.А. Танчука, М.Я. Черняка та ін. Проте низка питань щодо регулювання містобудівної діяльності залишаються суперечливими та нерозкритими.

Мета дослідження. Докладно розглянуто особливості оформлення документів, що логічно пов'язані та мають за мету регламентувати один блок відносин у будівництві, а саме питання, пов'язані з дозвільною системою під час проведення підготовчих та будівельних робіт.

Виклад основного матеріалу. Підготовка до будівництва кожного об'єкта повинна передбачати: вивчення інженерно-технічним персоналом проектно-кошторисної документації (зокрема під час реконструкції або технічного переоснащення наявного об'єкта – документації з технічного обстеження конструкцій) і детальне ознайомлення з умовами будівництва; розроблення проектів виконання робіт з будівництва будівель, споруд і їх частин, а також на позамайданчикові та внутрішньо-майданчикові підготовчі роботи; виконання власне робіт підготовчого періоду (з дотриманням природоохоронних вимог, вимог з охорони праці, техніки безпеки та пожежної безпеки).

До позамайданчикових підготовчих робіт належить будівництво під'їзних шляхів і причалів, ліній електропередач із трансформаторними підстанціями, мереж водопостачання з водозабірними спорудами, каналізаційних колекторів з очисними спорудами, житлових містечок для будівельників, об'єктів виробничої бази будівельних організацій, обладнання перевалочних баз, будівництво пожежних депо та організація пожежної охорони, а також створення і налагоджування автоматизованих систем планування та управління, обчислювальних мереж, споруд, пристроїв та ліній зв'язку.

До внутрішньомайданчикових підготовчих робіт належать: здавання-прийняття геодезичного розпланування основи для будівництва і геодезичні розпланувальні роботи для прокладання інженерних мереж і доріг, зведення будівель і споруд; звільнення будівельного майданчика для будівельно-монтажних робіт (розчищення території, знесення будівель тощо); планування території; штучне пониження (у необхідних випадках) рівня ґрунтових вод; перекладання наявних і прокладання нових інженерних мереж, влаштування постійних і тимчасових доріг, огороження будівельного майданчика з організацією в необхідних випадках контрольно-пропускного режиму; розміщення мобільних (інвентарних) будинків і споруд виробничого, складського, допоміжного, санітарно-побутового та громадського призначення, влаштування складських майданчиків і приміщень для матеріалів, конструкцій та устаткування; організація функціонування автоматизованих систем планування і керування, обчислювальних мереж і засобів зв'язку для керування виконанням робіт, зокрема оперативно-диспетчерського; забезпечення будівельного

майданчика освітленням, протипожежним водопостачанням, засобами пожежогасіння, сигналізації та зв'язку.

Відповідно до Закону про містобудування порядок отримання дозволу на проведення підготовчих чи будівельних робіт, прийняття завершеного будівництвом об'єкта в експлуатацію диференціюється залежно від складності об'єктів. Покроково процедуру підготовчих робіт на будівництві можна описати так: крок 1 – замовник отримує документ, що підтверджує право власності на земельну ділянку, або документ, що дає право на користування земельною ділянкою: (договір оренди (договір суперфіція); крок 2 – замовник подає відповідне повідомлення до ДАБІ про намір розпочати підготовчі роботи на будівництві або отримує в ДАБІ декларацію про початок проведення будівельних робіт, зареєстровану в тій самій ДАБІ; крок 3 – тільки після того, як замовник повідомить ДАБІ про свій намір розпочати підготовчі роботи на будівництві, він має право дійсно розпочинати такі роботи на будівництві.

У деяких випадках замість повідомлення замовнику необхідно подати до ДАБІ декларацію про початок виконання підготовчих робіт і зареєструвати її в тій самій ДАБІ.

Порядок виконання підготовчих робіт, описаний у постанові № 446, не називає конкретні випадки, в яких можна починати підготовчі роботи тільки на підставі повідомлення ДАБІ, а коли замість такого повідомлення необхідно отримати декларацію про початок виконання підготовчих робіт. Однак ми вважаємо, що усе залежить від того, чи здійснюватимуться підготовчі роботи на території будівельного майданчика або за його межами. З цього випливає: якщо підготовчі роботи планують провадити в межах будівельного майданчика, то замовник повинен просто повідомити про це ДАБІ, і він може не подавати жодних додаткових дозвільних документів!

Але якщо підготовчі роботи планують здійснювати з винесенням інженерних комунікацій за межі будівельного майданчика та з видаленням зелених насаджень, то замовнику в цьому випадку потрібно буде завчасно подати до ДАБІ декларацію про початок виконання підготовчих робіт, потім зареєструвати таку декларацію в цьому органі. І лише після цього замовник може розпочинати підготовчі роботи на будівництві. Це свідчить про те, що в такому порядку здійснюватимуться роботи на об'єктах, які потребують створення додаткової інфраструктури з інженерного забезпечення об'єкта чи модифікації наявної. Ідеться насамперед про об'єкти I – III категорій складності.

У принципі, на цих об'єктах підготовчі роботи також можуть провадити на підставі відповідного повідомлення, але це цілком залежатиме від проекту і необхідності проведення робіт за межами будівельного майданчика. Можливий варіант, коли підготовчі роботи починатимуться на підставі повідомлення, а потім, свого часу, реєструватиметься декларація. Приватні будинки та будови, спорудження яких здійснюють на підставі будівельного паспорта, зазвичай, будуватимуть відповідно до такого повідомлення. Що стосується порядку повідомлення ДАБІ, то постанова № 446 встановлює форму та порядок його подання. Повідомлення надсилають до ДАБІ рекомендованим листом з описом вкладення або вручається особисто на адресу інспекції за формою, передбаченою постановою № 466.

Термін подання повідомлення про початок підготовчих робіт у ДАБІ – не пізніше одного робочого дня до початку проведення підготовчих робіт. Окрім цього, законодавець також зобов'язав замовника письмово повідомляти місцеву державну адміністрацію чи орган місцевого самоврядування за місцезнаходженням об'єкта і державні органи пожежної та техногенної безпеки про те, що він подав повідомлення до ДАБІ про початок проведення підготовчих робіт (п. 6 Порядку виконання підготовчих робіт). Подавати таке повідомлення до місцевих органів самоврядування потрібно протягом семи календарних днів з дня подання повідомлення до ДАБІ. У випадках, коли змінюються суб'єкти будівництва (замовник, генеральний підрядник, підрядник, особи, відповідальні за проведення авторського і технічного нагляду, особи, відповідальні за проведення підготовчих робіт), замовник зобов'язаний протягом трьох робочих днів подати інспекції відомості про такі зміни у формі, в якій подавали повідомлення.

Декларацію про початок проведення підготовчих робіт, на відміну від повідомлення, подають за встановленою постановою № 466 формою в загальному порядку до дозвільного центру за місцезнаходженням об'єкта, відповідно до Закону України "Про дозвільну систему в господарській діяльності" від 06.09.2005 р., № 2806-IV. Надалі дозвільний центр не пізніше наступного робочого дня зобов'язаний переслати подану декларацію за призначенням, тобто до ДАБІ. Інспекція протягом п'яти робочих днів перевіряє декларацію на повноту відомостей, що містяться в ній, та реєструє її. Інспекція може повернути декларацію в разі, якщо її заповнено з порушенням вимог, при цьому вона зобов'язана обґрунтувати, тобто мотивувати причину її повернення. На наш погляд, ці положення надзвичайно важливі з метою викоринювання корупції, оскільки вони не залишають чиновникам можливості постійно змінювати свої вимоги, провокуючи в такий спосіб необхідність "домовлятися". Після усунення недоліків декларацію повторно подають на реєстрацію – тут уже жодних нових претензій бути не повинно, а якщо вони виникнуть, то їх потрібно скеровувати до самої інспекції щодо якості її роботи. Постанова № 466 відображає принцип "мовчазної згоди", установлений Законом про містобудування під час надання дозволу на проведення підготовчих (будівельних) робіт у разі неотримання відповіді від ДАБІ. У разі неотримання відповіді заявником відповідь вважають позитивною на 11-й день відколи декларацію має бути зареєстровано чи повернено. Цей принцип не залишає чиновникам можливості "відмовчуватися" і зволікати, якщо немає скільки-небудь відповідного приводу для відмови.

У разі, коли змінюються суб'єкти будівництва (замовник, генеральний підрядник, підрядники, особи, відповідальні за проведення авторського і технічного нагляду, особи, відповідальні за проведення підготовчих робіт), замовник зобов'язаний протягом трьох робочих днів звернутися до інспекції, що зареєструвала декларацію, з повідомленням про зміну відомостей за формою, передбаченою Порядком виконання підготовчих робіт. Продовження підготовчих робіт без такого звернення неможливе. Про реєстрацію інспекцією декларації про початок проведення підготовчих робіт замовник зобов'язаний також письмово повідомити протягом семи днів місцеві органи

самоврядування. Відомості про отримані повідомлення та зареєстровані декларації про початок проведення підготовчих (будівельних) робіт, а також про отримані повідомлення про зміни наявних у них даних уносять до єдиного реєстру, куди також заносять дані про видані інспекцією дозволи на проведення будівельних робіт, зареєстровані інспекцією декларації про готовність об'єктів до експлуатації та видані сертифікати відповідності. Також звертаємо увагу на те, що зареєстрована декларація про початок виконання підготовчих робіт не дає права виконувати будівельні роботи (!) (п. 10 Порядку виконання підготовчих робіт).

Згідно із Законом про містобудівну діяльність правовою підставою виконання будівельних робіт (звернення за реєстрацією декларації чи отримання дозволу) є: – наявність документа, що підтверджує право власності на земельну ділянку або дає право на користування земельною ділянкою, а також наявність одного з таких фактів: (1) подання замовником за встановленою постановою № 466 формою повідомлення про початок виконання будівельних робіт. Таке повідомлення подають щодо об'єктів, будівництво яких здійснюється на підставі будівельного паспорта та не потребує реєстрації декларації про початок виконання будівельних робіт чи отримання дозволу на проведення будівельних робіт; (2) реєстрація відповідною інспекцією декларації щодо об'єктів, віднесених до I-III категорій складності об'єктів; (3) надання інспекцією замовнику дозволу на проведення будівельних робіт стосовно об'єктів будівництва, віднесених до IV-V категорій складності.

Порядок подання повідомлення про початок проведення будівельних робіт (1) нагадує порядок подання повідомлення про початок проведення підготовчих робіт, розглянутий раніше. Замовник зобов'язаний повідомити ДАБІ не пізніше ніж за день до початку проведення будівельних робіт, а також поінформувати місцеві органи самоврядування. Про останній обов'язок забудовника ми більше не згадуватимемо, лише зауважимо, що такий обов'язок існує в усіх випадках проведення будівельних робіт. У випадку змін у складі суб'єктів будівництва замовник зобов'язаний протягом трьох робочих днів повідомити інспекцію про ці зміни за формою, в якій подавали повідомлення. У разі неподання таких змін під загрозу ставиться продовження будівельних робіт.

Що стосується подання декларації, то порядок її подання нагадує описаний вище порядок подання декларації про початок проведення підготовчих робіт. Подається вона через дозвільний центр і не пізніше ніж протягом одного дня пересилається до ДАБІ. Інспекція, водночас, зобов'язана протягом п'яти наступних робочих днів перевірити таку декларацію на повноту наявних у ній даних та зареєструвати її або повернути, указавши підстави такого повернення. Стосовно цієї декларації так само діє вже описаний принцип "мовчазної згоди". У випадку змін у складі суб'єктів будівництва існує обов'язок замовника повідомляти інспекцію про зміни, що сталися, за окремою формою, установленою постановою № 466.

Необхідність отримання дозволу на проведення будівельних робіт чинним законодавством передбачено лише для найскладніших у технічному плані об'єктів будівництва – віднесених до IV-V категорій складності. Звернемо увагу, що перелік документів, які додають до заяви на отримання дозво-

лу на проведення будівельних робіт, скорочено порівняно з порядком, що діяв раніше*, і містить мінімальний обсяг документів, необхідних інспекції для надання такого дозволу.

Зникає необхідність подавати фінансову звітність і засновницькі документи підрядника, тому необхідно визнати, що цей порядок має значно спростити отримання основного документа, який дає право здійснювати будівельні роботи. Інспекція зобов'язана видати такий дозвіл протягом 10 днів з моменту отримання заяви та необхідних документів або відмовляє в його видаванні. У положенні наведено вичерпний перелік випадків, в яких інспекція відмовляє у видачі дозволу на проведення будівельних робіт. Принцип "мовчазної згоди", дещо обмежений необхідністю "адміністративного оскарження", діє і щодо отримання дозволу. У разі, якщо право на будівництво об'єкта надано іншій особі (замовнику) або замінено генерального підрядника будівництва (підрядника), дозвіл на проведення будівельних робіт підлягає переоформленню. Переоформлення дозволу не зупиняє будівництво та не потребує зупинення робіт на об'єкті. У разі зміни осіб, відповідальних за проведення авторського або технічного нагляду, осіб, відповідальних за виконання робіт, замовник зобов'язаний протягом трьох робочих днів звернутися до інспекції, що видала дозвіл на проведення будівельних робіт, з повідомленням про заміну даних у виданому дозволі за встановленою постановою № 466 формою. Неподання таких відомостей призупиняє будівельні роботи (абз. 4 п. 6 Порядку виконання будівельних робіт). Порядок виконання будівельних робіт у п. 26 наводить закритий перелік підстав анулювання дозволу, визначений у Законі про містобудівну діяльність: – подання відповідної заяви замовником; – наявність відомостей про припинення юридичної особи – замовника або смерть фізичної особи, визнання її безвісно відсутньою; – перешкоджання проведенню перевірки посадовими особами інспекції, якщо перешкоджання здійснювалося протягом одного року після накладення штрафу за вказане порушення. Відомості про отримані інспекцією повідомлення про початок проведення будівельних робіт, подані та зареєстровані декларації, видані, переоформлені, анульовані дозволи, повідомлення про зміну даних тощо підлягають унесенню до єдиного реєстру, який веде інспекція. Постановою № 466, відповідно до Закону про містобудування, містить положення про те, що роботи, які виконують без реєстрації в установленому порядку декларації (повідомлення) або отримання дозволу на проведення будівельних робіт, вважають самочинним будівництвом. На закінчення зауважимо, що постановою № 466 містить деякі загальні вимоги до публічних аспектів будівництва будівель і споруд, віднесених до IV-V категорій складності. Так, органи місцевого самоврядування зобов'язані через ЗМІ довести до відома громадськості інформацію про початок проведення робіт на конкретному об'єкті. Окрім цього, у п. 29 Порядку виконання будівельних робіт міститься вимога, пов'язана з публічністю основних даних про здійснюване будівництво. Ця вимога, звернена до замовника, приписує йому розмістити стенд розмірами 1,0×1,5 м у зручному для огляду громадськості місці з такою інформацією, як: інформація про зареєстровану декларацію; виданий дозвіл; відомості про найменування об'єкта, зображення об'єкта і його основні техніко-економічні

показники, замовника, проектувальника, підрядників, осіб, відповідальних за здійснення авторського і технічного нагляду, відповідальних за виконання робіт (відображаючи всі поточні зміни).

Висновки. Якщо роботи планують провадити в межах будівельного майданчика, то замовник повинен просто повідомити про це ДАБІ і може не подавати жодних додаткових дозвільних документів. Але, якщо вказані роботи планують здійснювати з винесенням інженерних комунікацій за межі будівельного майданчика та з видаленням зелених насаджень, то замовнику в цьому випадку потрібно буде завчасно подати до ДАБІ декларацію, потім зареєструвати таку декларацію в цьому органі. Зникає необхідність подавати фінансову звітність і засновницькі документи підрядника, тому необхідно визнати, що цей порядок має значно спростити отримання основного документа, який дає право здійснювати будівельні роботи. Отже, ці положення надзвичайно важливі з погляду викоринювання корупції, оскільки вони не залишають чиновникам можливості постійно змінювати свої вимоги, провокуючи в такий спосіб необхідність "домовлятися".

Література

1. Закон України "Про дозвільну систему в господарській діяльності" від 06.09.2005 р., № 2806-IV.
2. Закон України "Про основи містобудування" від 16.11.1992 р., № 2780-XII.
3. Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності" від 17.02.2011 р., № 4052-VI.
4. Закон України "Про планування і забудову територій" від 20.04.2000 р., № 1699-III.
5. Постанова КМУ від 13 квітня 2011 р., № 466.
6. Лист Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 01.09.2009 р., № 22/7-5409.
7. Лист ДАБІ від 01.09.2009 р., № 22/7-5409 "Щодо статусу та обсягів документації проекту підготовчих робіт, що подається відповідно до ст. 281 Закону України "Про планування і забудову територій".

Карняк Я.С., Цогла Т.О. Особенности оформления разрешений на проведение подготовительных и строительных работ

Рассмотрены особенности организации и порядок оформления разрешений на проведение подготовительных и строительных работ, где говорится о праве заказчиков начинать проведение подготовительных (строительных) работ при соблюдении определенных условий. Подтверждение заказчиком права собственности на земельный участок (или права пользования земельным участком), после уведомления в Государственную архитектурно-строительную инспекцию и получения зарегистрированной инспекцией декларации о начале строительных работ.

Ключевые слова: разрешение, подготовительные (строительные) работы, заказчики, права пользования земельным участком.

Karpyak Ya.S., Cogle T.O. Features clearance permits for preparatory and construction works

The features of the organization and procedures for processing permits for preparatory and construction work, which refers to the right of customers to begin preparatory (construction) work under certain conditions. Confirmation of customer ownership of the land (or rights to use land), after notification to the State Architectural and Construction Inspection and get registered by the declaration of the beginning of the construction works.

Keywords: permit preparation (construction) work, customers, the right to use land.

УДК 674.046

Асист. Р.Й. Салдан¹, канд. техн. наук;
доц. Р.О. Козак¹, канд. техн. наук; доц. О.О. Шепелюк¹, канд. техн. наук;
інспектор з якості О.М. Кузьмин²

ВПЛИВ ПРОЦЕСУ ПРОВАРЮВАННЯ ДЕРЕВИНИ БУКА НА КОЛІР СТРУГАНОГО ШПОНУ

Досліджено вплив температури і тривалості проварювання деревини бука на колір струганого шпону. Встановлено, що з підвищенням температури проварювання від 85 до 90 °С та тривалості від 63 до 71 год колір струганого шпону стає темнішим із збільшенням червоних та синіх тонів. З'ясовано, що на показники кольору L* і a* більше впливає тривалість, а на показник b* – температура проварювання.

Ключові слова: бук, струганий шпон, проварювання, тривалість, температура, колір.

Постановка наукової проблеми. Встановлено, що деревина бука в процесі гідротермічного оброблення (ГТОД) змінює свої декоративні властивості й ці властивості істотно залежать від температури та тривалості ГТОД. Однак ці твердження є констатуючими і не містять числових значень, якими можна було б охарактеризувати ці зміни та порівнювати кольори.

Згідно зі стандартним колірним простором CIELab, встановленим Міжнародною комісією з освітлення (Commission Internationale de l'Eclairage (CIE)), який базується на дослідженні природи сприйняття кольору, запропоновано математичну систему вимірювання кольору, яка будь-який колір може описати за параметрами колірному тону – назви кольору, насиченості або частоти кольору та яскравості – відносного місця кольору в ахроматичному ряді.

Колір струганого шпону, який використовують для опорядження поверхонь композиційних матеріалів, після виготовлення відрізняється від природного кольору деревини, з якої його виготовлено. При цьому цей колір істотно змінюється за різних режимів ГТОД і є малодослідженим. Тому, застосовуючи колірні показники системи CIELab, визначення зміни кольору струганого шпону, виготовленого з провареної за різних режимів деревини бука є актуальним.

Матеріали та методи дослідження. Проведення експериментальних досліджень проварювання деревини бука здійснювали у виробничих умовах на підприємстві ПП ТОВ "Укршпон" у місті Києві. Було досліджено 57 букових колод. При цьому температура в проварювальному басейні змінювалась від 85 до 90 °С з градацією 1 °С, тривалість – від 63 до 71 год з градацією 1 год. Після виготовлення струганого шпону з провареної сировини з нього відбирали радіальний шпон, який, на відміну від тангентального, має природно однорідний колір та структуру по всій поверхні. За допомогою портативного спектроколориметра MINOLTA CHROMA-METER CR-410 на поверхні шпону в шести точках реєструвалися параметри кольору. Для вимірювання і порівняння колірних показників застосовано колірний простір CIELab, в якому прийнято основні позначення: L* – яскравість; a* – градація червоно-зелених тонів; b* – градація жовто-синіх тонів.

¹ НЛТУ України, м. Львів;

² ПП ТОВ "Укршпон", м. Київ